

DĚLOSTŘELECKÉ ZABEZPEČENÍ ZASAZENÍ MD DO PRŮLOMU V ÚTOČNÉM BOJI ARMÁDNÍHO SBORU

Plk. děl. Alois Tomášek

V článku uvedené organizační údaje o jednotkách, zařízeních a materiálu jsou zvoleny jen jako podklady pro nutné výpočty a úvahy a nesouhlasí se skutečnými organizačními počty.

Toto pojednání navazuje na práci plk. pěch. Jána Lipového „Zasazení mechanisované divise do průlomu v útočném boji AS“, která byla uveřejněna ve Vojenské mysli čís. 3 1952 a doplňuje ji, pokud jde o dělostřelectvo. Má osvětlit zásady součinnosti dělostřelectva s ostatními vojsky mechanisované divise a dělostřeleckého zabezpečení zasazení mechanisované divise do průlomu v útočném boji armádního sboru.

1. Úloha dělostřelectva MD v útočném boji AS

Úspěšné dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu je zárukou včasného dokončení útočného boje sboru. Aby dělostřelectvo MD úspěšně zabezpečilo zasazení MD, musí nepřetržitě podporovat útočící pěchotu a tanky MD hromadnou dělostřeleckou palbou a spolehlivě zabezpečovat její útočnou sestavu proti protiútokům nepřátelských tanků, proti útokům ze vzduchu a proti všem jiným překvapením po celou dobu jejího zasazení.

Tato bojová činnost vyžaduje od dělostřelectva MD značný manévr palbou i pohybem, pravděpodobně i částečná přeskupování reorganisováním některých skupin. Klade značné požadavky na systém velení dělostřelectvu a zásobování střelivem. Vyžaduje včasné předvídání velitelů a štábů dělostřeleckých, aby byly všechny možné přípravy vykonány před zahájením boje a dokončeny co nejrychleji ještě před zasazením MD do boje.

2. Úkoly dělostřelectva při zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Cílem dělostřeleckého zabezpečení při zasazení MD do průlomu je uchovat mechanisované divisi údernou sílu k prolomení postavení divisních záloh a k rozvinutí úspěchu a dále zabezpečovat ji po celou dobu útoku a rozvíjení úspěchu. Rozsah dílčích úkolů bude záviset na situaci, na podmínkách zasazení MD do průlomu, na organizaci a stupni odporu nepřítele, na jeho morální hodnotě, na prostoru zasazení MD, na počtu dělostřelectva a střeliva, které bude k dispozici.

Dělostřelectvo v době před zasazením MD do průlomu chrání ji proti nepřátelskému letectvu, umlčuje nepřátelské dělostřelectvo, aby zabránilo jejím ztrátám při přesunu a rozvinutí a zabezpečuje udržení čáry pro její zasazení.

Jsou-li v prostoru zasazení MD do průlomu neumlčená ohniska odporu a nepřítel tam má organisovaný systém protitankových a protipěchotních paleb, je nutno provést krátkou dělostřeleckou přípravu.

Záleží obvykle z 10minutového až 15 minutového přepadu na umlčení živé síly a palebných prostředků, protitankového systému obrany, pozorovatelů, dělostřeleckých baterií, minometných jednotek a nejbližších záloh před frontou a na křídlech MD. Ukáže-li se, že je to nutné, tento palebný přepad se i opakuje. Bude-li nutné ničit a bořit jednotlivé cíle na předním okraji nepřítele přímou palbou (děl, samohybných děl, tanků), prodlouží

se dělostřelecká příprava o 10 až 15 minut potřebných k ničení těchto cílů přímou palbou a potrvá pak 20 až 30 minut. Uspořádání dělostřelecké přípravy může se pak skládat z prvního palebného přepadu v trvání 5 až 10 minut, ničení a boření cílů přímou palbou v trvání 10 až 15 minut a z druhého palebného přepadu v trvání 5 až 10 minut. Ničení a boření ze zakrytých palebných postavení nebude zpravidla nutné. Dělostřelecká příprava je doplňována do hloubky obrany leteckou přípravou na dělostřelecké baterie a zálohy nepřítele.

Podpora útoku MD se provádí zpravidla postupným soustředěním palby dělostřelectva a palbou doprovodných děl pěchoty a tanků do hloubky prolamovaného pásma, obyčejně do vzdálenosti 2 až 3 km.

Dále v hloubce se provádí dělostřelecké zabezpečení rozvinutí úspěchu soustředěním palby a přehradnými palbami na vyžádání a palbou doprovodných děl pěchoty a tanků MD až do splnění všeobecného úkolu AS mechanisovanou divisi. Připravená i nepřipravená soustředění paleb k umlčení předpokládaných ohnisek odporů a jednotlivých cílů nepřítele, na nepřítele shromažďujícího se k protiútokům a připravené přehradné palby dělostřelectva MD, SDS a ADS k odrazení předpokládaných protiútoků nepřítele jsou vyžadovány pěchotou a tanky MD v čas potřeby.

Nemá-li nepřítel před čarou zasazení MD do průlomu organisovaný odpor nebo je demoralisován a ustupuje, pak nemusí být před zasazením MD do průlomu provedena žádná dělostřelecká příprava. V tomto případě provádí dělostřelectvo hned podporu útoku metodou postupného soustředění palby nebo jen soustředěním palby.

Zabezpečení udržení čáry zasazení ARS se provádí připravenými soustředěním paleb k zabránění přisunu záloh, na pravděpodobná východiště protiútoků a připravenými přehradnými palbami k přehrazení důležitých směrů nepřátelských protiútoků.

3. Potřeba dělostřelectva k zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu je třeba plánovat k umlčení živé síly a palebných prostředků, jednak před zasazením MD do průlomu, jednak při prolamování postavení divisních záloh nepřítele, v obou případech v pásmu širokém aspoň 5 km (úsek zasazení MD 3 km, rozšířený po jednom kilometru do stran), při dělostřeleckém zabezpečení rozvinutí úspěchu pak v pásmu 6 až 8 km širokém.

Výpočet potřeby dělostřelectva pro zabezpečení zasazení MD do průlomu lze tedy provést pro tři údobí, a to pro údobí dělostřelecké přípravy před zasazením MD do průlomu, pro údobí podpory útoku MD a pro údobí rozvinutí úspěchu.

Zprávy o nepříteli z prolamovaného postavení budou zpravidla neúplné. Dělostřeleckou přípravu před zasazením MD do průlomu bude proto nutno plánovat na pravděpodobné odpory nepřítele a prostory jeho soustředění s přihlédnutím k hloubce prolamovaného postavení, ke zvláštnostem nepřátelské organizace obrany a ke zvláštnostem terénu.

Za předpokladu, že prolamované postavení bude hluboké 2 až 3 km a že bude tvořeno na šířce každého kilometru až 5 opěrnými body čet ve dvou slodech v prostorové rozloze po 4 až 6 ha (každý 250 až 300 m × 150 až 200 m), dále, že těchto pět čet bude podporováno až dvěma dělostřeleckými a minometnými bateriemi, bude třeba k jejich umlčení při potřebě jednoho dělostřeleckého oddílu o 12 hlavních na každý opěrný bod čtyř a na každou baterii, celkem $7 \times 12 = 84$ hlavních na 1 km fronty.

Umlčení jednotlivých osamoceně umístěných protitankových děl, palebných srubů a palebných prostředků přímou palbou, provedou pěší pluky prvního sledu svými organickými prostředky.

Protože palebný přepad je nutný na celou šířku fronty 5 km, bude třeba na jeho provedení 420 hlavních (5×84).

K organisování dělostřelecké podpory útoku MD bude třeba na 1 km fronty současně umlčet asi tři opěrné body čet v rozloze po 4 až 6 ha nebo tři prostory v rozloze po 6 ha. Kromě toho bude nutno ještě umlčovat nejvíce škodící dělostřelecké baterie a minometné

jednotky a mít nejméně jeden dělostřelecký oddíl na řešení nepředvídaných úkolů. Ke splnění všech těchto úkolů bude tedy třeba na 1 km fronty až 60 děl (36+12+12), na 5 km fronty pak až 300 děl (60×5).

Pro dělostřelecké zabezpečení rozvinutí úspěchu nutno počítat pro dva pluky prvního sledu jako PDS po jednom až třech oddílech a pro divisní skupiny 2 až 3 dělostřelecké oddíly, to jest celkem 4 až 9 dělostřeleckých oddílů.

Takto určená potřeba dělostřeleckých hlavních není však šablonou, neboť potřeba hlavních na dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu v každém jednotlivém případě bude záviset především na situaci na frontě, na stupni vybudování obrany nepřítele, na jeho morální hodnotě, na počtu dělostřeleckva a střeliva, které bude k dispozici pro zabezpečení MD.

Zjištěnou potřebu hlavních pro zabezpečení MD do průlomu lze uhradit:

- na údobí dělostřelecké přípravy z dělostřeleckva a minometů pěších divisi prvního sledu, z dělostřeleckých skupin nadřízených velitelů a z dělostřeleckva a minometů mechanisované divise v celkovém počtu asi 550 hlavních;
- pro údobí podpory útoku: můžeme počítat pro podporu útoku s hodnotou asi 350 hlavních bez dělostřeleckva a minometů MD;
- na údobí rozvinutí úspěchu je třeba mechanisovanou divisi zesílit nejlépe 122mm houfnicemi.

Množství posilového dělostřeleckva bude záviset v konkrétním případě na úkolu mechanisované divise a na předpokládaném odporu nepřítele.

4. Uskupení, organisace velení, rozmístění a přemísťování dělostřeleckva při zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Při dělostřeleckém zabezpečení zasazení MD do průlomu je třeba zvlášť uvažovat o uskupení a velení dělostřeleckva zabezpečujícího zasazení MD do průlomu a o uskupení a velení organického a posilového dělostřeleckva MD.

Zasazení mechanisované divise do průlomu zabezpečuje obyčejně podskupina armádní dělostřelecké skupiny, která působí ve prospěch armádního sboru, sborová dělostřelecká skupina, dělostřelecko jedné pěší divise a část dělostřeleckva druhé divise nebo tomu odpovídající hodnota dělostřeleckva obou pěších divisi.

Počet a druhy dělostřeleckých skupin, kterých bude v konkrétních případech použito k dělostřeleckému zabezpečení zasazení MD do průlomu, bude záviset především na šířce úseku průlomu, na čáře zasazení, na hloubce obrany nepřítele, na situaci a době, v níž dojde k zasazení mechanisované divise do průlomu.

Uskupení organického a posilového dělostřeleckva MD musí odpovídat zámyslu předvídaného provádění průlomu MD v taktické a operační hloubce. Stanoví se na podkladě rozhodnutí velitele MD. PDS pluku postupujícího na směr hlavního úderu je zpravidla silnější.

Činnost dělostřeleckva, které zabezpečuje zasazení MD do průlomu, je centralisována a řídí ji velitel dělostřeleckva sboru. Velení dělostřeleckva mechanisované divise po prolomení postavení divisních záloh nepřítele se decentralisuje. Centralisuje se, jakmile dochází k dobývání souvislých nepřátelských odporů. Centralisace jde zdola nahoru. K provedení centralisovaného řízení střelby je třeba u divise jedné až jedné a půl hodiny a u sboru dvou až čtyř hodin.

Pozorovatelný dělostřeleckva armádního sboru zabezpečujícího zasazení mechanisované divise do průlomu jsou rozmístěny podle zásad platných v útočném boji. Pozorovatelný dělostřeleckých velitelů MD jsou podle tvárnosti terénu na čáře vzdálené 400 až 800 m od předního okraje nepřítele. Velitelé PDS jsou na pozorovatelných velitelů pluků a velitel DDS je u velitele mechanisované divise. Za pochodu postupují dělostřelečtí velitelé s veliteli, v jejichž prospěch působí. K provádění průzkumu a řízení dělostřelecké

palby během boje z různých výhodných bodů terénu použije se pohyblivých pozorovatelů v pancéřových vozidlech.

Palebná postavení děl pro přímou střelbu se volí ve vzdálenosti 200 až 800 m od předního okraje postavení nepřítele. Palebná postavení minometů se volí ve vzdálenosti 200 až 600 m, pro dělostřelecké oddíly PDS ve vzdálenosti 1 až 1,5 km, DDS ve vzdálenosti 1,5 až 2,5 km od předního okraje postavení nepřítele, tedy poněkud více vpředu než v PD při průlomu hlavního pásma obrany.

Jestliže byly minomety a dělostřelectvo mechanisovaných pluků rozvinuty pro boj, přemísťují se v boji po četách i po dělech v bojových sestavách praporů.

Po průlomu postavení divisních záloh nepřítele stává se většina dělostřelectva a minometů včleněných do PDS doprovodným dělostřelectvem pluků prvního sledu s úkolem zabezpečit samostatnost boje pluků prvního sledu v taktické a operační hloubce k zlomení odporu nepřítele, dobytí postavení sborových záloh a vedení střetného boje s přícházejícími zálohami nepřítele. Předsunuté oddíly se vybaví dělostřelectvem podle rozkazu velitele MD a minomety přidělenými plukům prvního sledu. Zbytek dělostřelectva PDS se začlení do pochodových proudů pluků poblíže čela proudu. Dělostřelectvo divisní dělostřelecké skupiny vede velitel MD v pochodovém proudu pluku druhého sledu v čele proudu.

Veškeré dělostřelectvo zařazené do pochodových proudů musí být pohotovo kdykoli rychle zaujmout palebná postavení poblíže cest, aby umlčelo objevivší se nepřátelské odpory a zničilo je i třeba palbou z odkrytých palebných postavení.

Narazí-li pluky prvního sledu na souvislé odpory nepřítele (postavení sborových záloh) a jsou nuceny vést boj, centralisují velitelé plukovních dělostřeleckých skupin opět velení svých skupin. Z dělostřelectva, které je v pochodovém proudu hlavních sil, stane se divisní dělostřelecká skupina, která ihned zesílí palby PDS.

5. Plánování dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Zasazení mechanisované divise do průlomu od okamžiku rozhodnutí velitele sboru až do okamžiku vyražení ke zteči trvá 2 až 4 hodiny. V této době není možno zplánovat dělostřelecké zabezpečení zasazení mechanisované divise do průlomu. Proto plánuje velitel armádního sboru dělostřelecké zabezpečení MD už v přípravném období pro průlom hlavního pásma obrany. Velitel dělostřelectva armádního sboru společně s velitelem dělostřelectva MD vypracují v tomto přípravném období plán dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu. Na jeho podkladě zpracuje velitel dělostřelectva MD svůj plán dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD. Oba organizují také už v přípravném období součinnost dělostřelectva, které bude zabezpečovat zasazení MD do průlomu, s veliteli pluků MD. Velitelé dělostřelectva armádního sboru a MD dají z plánu dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD potřebné výpisy velitelům dělostřelectva PD, po případě velitelům dělostřeleckých skupin, a pokud jde o činnost děl pro přímou střelbu, vydá velitel dělostřelectva MD rozkazy velitelům pluků prvního sledu.

Vypracované plány dělostřeleckého zabezpečení zasazení se po přijetí rozhodnutí velitelem armádního sboru pro zasazení MD upraví a doplní podle skutečné situace. Podle upravených plánů dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD se upřesní a doplní i organizace součinnosti dělostřeleckých velitelů s veliteli pluků MD.

Velitel dělostřelectva armádního sboru a velitel dělostřelectva MD si musí před zpracováním plánů dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu ujasnit

- způsob překročení bojové sestavy divise, po případě divisi prvního sledu; po kterých cestách bude provedeno překračování a jak budou označena vojska MD,
- úkoly dělostřelectva armádního sboru pro zabezpečení zasazení MD do průlomu,
- součinnost dělostřelectva armádního sboru s dělostřelectvem MD při odrážení protiútoků nepřítele v období zasazení MD,

- způsob protiletectvé obrany bojové sestavy MD sborovou protiletectvou skupinou,
 - prostory palebných postavení dělostřelectva MD.
- Plán armádního sboru pro dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu v podstatě obsahuje:
- plán dělostřeleckých paleb pro zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu v hloubce,
 - dělostřelectvo a minomety, které provedou zabezpečení zasazení MD do průlomu,
 - posilové dělostřelectvo (minomety a raketomety) pro mechanisovanou divisi, místa a dobu jejich přidělení,
 - signály pro řízení dělostřelecké palby a součinnost dělostřelectva s ostatními druhy vojsk (vyžádání přeložení, zkrácení, zastavení palby, udávání cílů),
 - prostor palebných postavení dělostřelectva zabezpečujícího zasazení MD a organického i posilového dělostřelectva MD,
 - osy postupu MD.

Plán dělostřeleckých paleb pro zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu obsahuje:

Období dělostřelecké přípravy před zasazením MD do průlomu

Za tohoto období dělostřelectvo a minomety divisi prvního sledu zabezpečují zasazení MD a zpravidla spolu s dělostřelectvem MD plní tyto úkoly:

- umlčují živou sílu a palebné prostředky nepřítele v opěrných bodech na předním okraji a v bližší hloubce obrany do hloubky sestavy divisních záloh (což nepřesáhne obvyčně 2 km),
- umlčují živou sílu a palebné prostředky mimo opěrné body (protitanková děla, palebné sruby, zakopané tanky, zálohy),
- umlčují, ničí a bojí jednotlivé cíle (protitanková děla, palebné sruby, zakopané tanky) přímou střelbou děl, samohybných děl a tanků,
- umlčují společně s letectvem dělostřelectvo, minomety (oslepují pozorovatelný) a zálohy nepřítele.

Umlčování živé síly a palebných prostředků se provádí buď palbami na zjištěné nebo na předpokládané prostory umístění skupin nebo na jednotlivé cíle.

Období dělostřelecké podpory útoku MD

Podpora útoku MD je prováděna především dělostřelectvem zabezpečujícím zasazení MD do průlomu zpravidla methodou postupného soustředování palby do hloubky 2 až 3 km. Kromě toho bývají připravena soustředění palby a po případě i přehradné palby v celém prostoru až k bližšímu úkolu MD.

Dělostřelectvo a minomety plní v tomto období tyto úkoly:

- umlčují ohniska odporu postupným soustředováním palby a připravenými soustředěnými paleb. Vzhledem k tomu, že nepřítel nebude mít dobře vybudovaný zákopový systém a dobře organizovaný systém paleb, není třeba provádět podporu útoku MD palebným valem;
- umlčují a ničí oživlé palebné prostředky a protitanková děla přímou střelbou doprovodných děl. Boj s protitankovými děly a tanky v léčkách bude hlavním úkolem dělostřelectva;
- umlčují dělostřelectvo, minomety a napadají zálohy nepřítele společně s letectvem.

Pro podporu útoku MD postupným soustředováním palby určují se čáry vzdálené od sebe 400 až 800 m podle plánované rychlosti postupu MD. Čáry se určují v terénu nebo podle mapy (fotografického snímku), podle rozmístění nepřátelských odporů, tvárnosti terénu a zpráv získaných průzkumem. Na těchto čarách se provádí soustředění palby na skupiny cílů a na předpokládané prostory cílů (úseky) v rozloze 4 až 6 ha. Na tyto úseky se řídí palby plnou hustotou stanovenou pro umlčovací palby na krytou pozorovanou živou sílu po 2 až 3 minuty, pak jen poloviční hustotou ran. Tato hustota, nižší, než je předepsána článkem 386 Pravidel střelby pozemního dělostřelectva, je odůvodněna menší hustotou živé síly a palebných prostředků (slabšími odpory a menším jejich počtem) a menší

morální hodnotou nepřítele na postavení divisních záloh než na hlavním obranném postavení a omezeným množstvím střeliva. Palba se přenese na další čáru, jakmile velitel pluku prvního sledu po přiblížení se pěchoty a tanků na bezpečnostní vzdálenost 200 až 250 m dá signál k přeložení palby. Palebná soustředění se podle potřeby opakují.

Období dělostřeleckého zabezpečení rozvinutí úspěchu MD v hloubce až do splnění dalšího úkolu

Dělostřelecké zabezpečení rozvinutí úspěchu provádí sborová dělostřelecká skupina, podskupina armádní dělostřelecké skupiny a dělostřelectvo MD připravenými soustředěními palby a přehradnými palbami.

Připravená soustředění palby jsou vyžadována veliteli pluků MD nebo dělostřeleckými pozorovateli číslem palby. Neplánované palby jsou vyžadovány udáním souřadnic z leteckých snímků, plánů nebo pomocí vztažných bodů.

Dělostřelectvo MD je stále pohotovo zaujmout rychle palebná postavení, i odkrytá k umlčení nepřátelských odporů, po jejich umlčení rychle vyjet ze zaujatých palebných postavení a rychle zaujmout opět své místo v proudech.

Dělostřelectvo a minomety plní v tomto období tyto úkoly:

- zabránit odchodu nepřítele na postavení sborových záloh a bránit mu v jeho obsazování,
- umlčují jednotlivá ohniska odporu nepřítele,
- umlčují a ničí jednotlivé palebné prostředky,
- odrážejí protiútoky nepřítele,
- zabezpečují zasazení druhého sledu MD do boje,
- umlčují dělostřelectvo a minomety nepřítele společně s letectvem,
- zabezpečují udržení čáry pro zasazení ARS.

Jednotlivá ohniska odporu jsou umlčována soustředěnou palbou. Jiné cíle jsou umlčovány a ničeny buďto palbou dělostřelectva ze zakrytých palebných postavení nebo přímou střelbou doprovodného dělostřelectva.

Protiútoky nepřátelské pěchoty jsou likvidovány palebnými soustředěními na jejich východiště nebo přehradnými palbami po jejich vyrazení ze zakrytých palebných postavení nebo palbou z odkrytých palebných postavení. Výhodně tu lze použít raketometných oddílů, jejichž palba přichází náhle a má mohutný a okamžitý účinek.

Tanky nepřítele jsou ničeny hromadným soustředěním palby dělostřelectva do prostorů jejich soustředění a přímou střelbou děl po jejich vyrazení k protiútoku.

Jestliže MD narazí na souvislý odpor v hloubce nepřátelské obrany (postavení sborových záloh), který musí prolomovat, provede dělostřelecké zabezpečení průlomu soustředěním palby na důležitých směrech k dobytí prostoru ovládajícího postavení nepřítele. Tohoto dělostřeleckého zabezpečení se za výhodných podmínek účastní i část dělostřelectva a minometů pěších divisí armádního sboru, které postupují za MD a využívají jejího úspěchu.

Plán dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu se skládá z těchto základních dokumentů:

- z plánu dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu,
- z nártu cílů a paleb k plánu dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu.

Vyžaduje-li to potřeba, pořídí se i další dokumenty. Velmi důležité je plánování přemístění dělostřelectva, v jehož prostoru jde MD vpřed. Zvláště v těžkých podmínkách (deště, sníh, málo cest) bude třeba dobře uvážit, které dělostřelecké skupiny přemístit dříve, zejména nebudou-li zvláštní cesty pro dělostřelecké skupiny a MD. Pak také nabývá důležitosti regulační služba, na jejímž výkonu bude záviset úspěch zasazení MD a úspěch boje celého sboru.

Dokumentace dělostřeleckého zabezpečení musí být krátká a jednoduchá, musí zřetelně vyjadřovat úkoly dělostřelectva při malém počtu dokumentů, aby její úprava a doplnění

mohla být provedena ve velmi krátké době a plán dělostřeleckého zabezpečení při tom splnil svůj úkol.

Plán dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu může být zpracován v několika variantách v případech, jestliže se směr a čára zasazení MD do průlomu vývojem boje za útoku armádního sboru může měnit.

6. Protitankové a protiletectvé zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Účelem protitankového zabezpečení MD je odrazit protiútoky tanků nepřítele jak v době, kdy MD je ve vyčkávacím postavení, tak za jejího přesunu na čáru rozvinutí a zasazení a i za samotného průlomu a rozvinutí úspěchu.

Mechanisovaná divise nemá organizačně přidělen protitankový útvar.

K protitankové obraně ve vyčkávacím prostoru a za přesunu na čáru rozvinutí může MD použít protitankových děl a dělostřeleckých oddílů mechanisovaných pluků, po případě i samohybných děl tankosamohybného pluku. Čáru zasazení MD do průlomu zabezpečují divise prvního sledu a sborová protitanková záloha.

Organické protitankové prostředky MD nestačí na protitankové zabezpečení MD při rozvinutí úspěchu k odrazení protiútoků nepřátelských tanků sborových a operačně taktických záloh nepřítele vedených do boků MD. Bude proto obvykle nutné zesílit MD při jejím zasazení protitankovým dělostřelectvem.

Velitel MD je povinen pro protitankové zabezpečení zasazení své divise:

- stanovit velitelům pluků úkoly pro protitankovou obranu,
- rozdělit posilové protitankové dělostřelectvo,
- utvořit protitankovou zálohu a stanovit jí úkoly,
- předvídat opatření pro boj s tanky za průlomu a rozvinutí úspěchu,
- dát pokyny náčelníku štábu pro organizaci protitankové obrany.

Štáb velitele mechanisované divise zpracovává podle pokynů svého velitele plán protitankové obrany. Tento plán obsahuje:

- způsob použití protitankových prostředků,
- organizaci protitankové obrany, činnost vojsk po signálu „Tankové nebezpečí!“ a organizaci systému pozorování a hlášení,
- signály pro tankové nebezpečí.

Protitanková obrana při zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu se zabezpečuje protitankovým dělostřelectvem pluků mechanisované divise, utvořením protitankových záloh počínaje veliteli pluků a stálou pohotovostí všeho dělostřelectva k odrazení protiútoků tanků nepřítele. Tanky jsou ničeny v prostoru jejich soustředění před vyražením protiútoků soustředěním palby ze zakrytých palebných postavení, za protiútoků tanků pak přímou střelbou doprovodného dělostřelectva, tanků a samohybných děl, protitankových záloh pluků prvního sledu, dále protitankovou zálohou MD a při proniknutí tanků do prostoru palebných postavení i přímou palbou dělostřelectva v zakrytých palebných postaveních. Protitankové zabezpečení útoku MD provádí v neposlední řadě také sborová protitanková záloha.

Protitanková záloha MD postupuje za čelním plukem na boku ohroženém protiútoky tanků a je pohotova rozvinout se k odrazení protiútoků tanků nepřítele. Jednotlivá protitanková postavení se volí podle mapy před začátkem zasazení MD do průlomu.

Protitankové dělostřelectvo pluků se rozděluje do pochodových proudů po bateriích (četách) poblíže čela jednotlivých sledů tak, aby každý sled byl protitankově soběstačný.

Protiletectvá obrana obsahuje:

- palebný systém speciálních protiletadlových prostředků,
- hláskou službu,
- bojovou činnost stíhacího letectva,

- palebný systém pěchotních zbraní působících na nízko létající letouny nepřítele,
- opatření k ochraně vojsk a týlu.

Protiletadlová obrana se organizuje v rámci armády a někdy i na stupni armádního sboru. Armádní (sborová) protiletadlová skupina obvykle chrání sestavu MD na čáře rozvinutí, v prostoru čáry zasazení a při prolamování postavení divisních záloh. Ve vyčkávacím postavení a při rozvinutí úspěchu se kromě toho chrání MD ještě sama. Svými organickými malorážními protiletadlovými děly však sama nestačí zabezpečit svou protiletadlovou obranu jde-li o rozvinutí úspěchu v nepokrytém terénu. Jími může být při hustotě dvou děl na 1 km² plochu, zaujatou přibližně prvním útočným sledem. K ochraně druhého sledu a části dělostřelectva je nutné MD posílit aspoň jedním protiletadlovým oddílem malé ráže. Tyto posilové prostředky mohou být přiděleny ještě ve vyčkávacím postavení, jestliže vyčkávací postavení bude v otevřeném, málo krytém terénu. V opačném případě a zvláště bude-li jejího dělostřelectva použito k podpoře prvního sledu sboru, dostane posilové prostředky až po zahájení přesunu k čáře rozvinutí. Tyto prostředky do této doby plní úkol obrany prvních sledů.

Nezávisle na organizaci protiletadlové obrany na stupni armády (sboru) je povinen velitel MD organizovat protiletadlovou obranu u mechanisované divise. Je povinen:

- nařídít podle plánu protiletadlové obrany velitelům pluků hodnotu jejich protiletadlové obrany,
- uskupit organické a posilové protiletadlové prostředky,
- získávat zprávy o činnosti letectva nepřítele,
- dát pokyny náčelníku štábu pro organizaci protiletadlové obrany.

Štáb mechanisované divise zpracovává podle pokynů velitele MD a podle výpisu z plánu protiletadlové obrany nadřízeného velitele plán protiletadlové obrany MD podle čl. 125 PR.

Na základě tohoto plánu vydává štáb MD rozkazy a nařízení pro protiletadlovou obranu. Vydané nařízení pro protiletadlovou obranu obsahuje zpravidla:

- činnost letectva nepřítele,
- hodnotu prostředků pro střelbu na nízko létající letouny,
- organizaci hlášené služby a signály velení,
- opatření na ochranu vojsk a týlu.

Velitelé proudů za přesunu MD k čáře rozvinutí a v hloubce nepřátelské obrany vyčlení k zesílení protiletadlové obrany část pěchotních zbraní, uskupí je v celky pod jedním velitelem a vhodně je umístí v proudě. Činnost těchto jednotek řídí se pak nařízením vydanými velitelem proudů. Palbu zahájí podle příslušných řádů.

Zkušenosti z druhé světové války dokazují, že hlášená služba je nezbytným doplňkem protiletadlové obrany. Její správná funkce má velký vliv na zamezení zbytečných ztrát. Ve všech obdobích boje MD se organizuje především u všech vojskových těles tělesová hlášená služba. Jejím úkolem bude sledovat pohyb nepřátelských letadel a včas upozorňovat bojující jednotky na nebezpečí. Hlášky rozhláší poplach podle zásad stanovených plánem nadřízené vyšší jednotky.

Pokud je MD v dosahu radiové stanice ústřední hlášené služby armády, odposlouchávají jednotky hlášení o náletu na radiových přijímačích nebo k tomu určených radiových stanicích. Jakmile MD vyjde z tohoto dosahu, je věcí velitele MD, aby po této stránce učinil taková opatření, která by byla s to bezpečnost MD zajistit.

Opatření k ochraně vojsk a týlu zahrnují veškerá opatření, která mají ztížit průzkum a napadení nepřátelským letectvem a včas odstranit následky provedení útoku.

Abyste bylo ztíženo zjištění MD, je třeba, aby všechny složky prováděly pečlivě maskování, nerozdělávaly otevřené ohně, nepoužívaly plných světelných zdrojů na vozidlech a nedovolovaly za žádných okolností nahromadění vozidel.

Jakmile jednotky prvního sledu zahájí útok, bude třeba, aby protiletadlová obrana prvních sledů sboru (armády) chránila i MD, a to hlavně protiletadlovým dělostřelectvem střední ráže.

Průzkumný sled, který skýtá poměrně malý cíl, bude chráněn velkorážními kulomety a bude využívat všech prostředků tělesové protiletadlové obrany a ochrany.

Předsunutý oddíl může být vybaven jednou až dvěma protiletadlovými bateriemi malé ráže. Baterie rozdělená na čtyři postupuje v proudy a musí být schopna plnit všechny na ni kladené úkoly z chodu.

Pluky postupující v prvním sledu MD chrání divisní protiletadlové dělostřelectvo bateriemi, které postupují v sestavě pluků. Výjimečně, překračuje-li MD při svém postupu vodní toky, lze pluky prvního sledu posílit protiletadlovými bateriemi k protiletadlové obraně při přechodu.

V pochodových prouděch se rozděluje protiletadlové dělostřelectvo malé ráže po četách a postupuje ve vzdálenosti do 1,5 až 2 km od sebe. Dělostřelectvo střední ráže zpravidla pochoduje na zadu proudů (po jedné až dvou bateriích).

7. Výpočet potřeby střeliva k zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Spotřeba střeliva pro dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu závisí na rázu obrany nepřítele, jeho morální hodnotě, ženijních obranných stavbách na čáře zasazení, způsobu dělostřeleckého zabezpečení a na množství vlastního dělostřelectva a střeliva.

Střelivo určené pro dělostřeleckou přípravu a podporu útoku v údobí průlomu hlavního obranného postavení nepřítele musí být složeno v palebných postaveních. Všechny dělostřelecké útvary, zvláště organické a posilové dělostřelectvo MD, musí mít kromě toho u sebe úplnou pohyblivou zásobu, odpovídající normě.

Dělostřelecký oddíl 122 mm houfnic potřebuje na celé dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu až jeden palebný průměr, a to:

Za dělostřelecké přípravy na umlčení opěrného bodu na ploše 6 ha po 10 minut 0,3 pp (5 ran za 1 minutu na 1 ha = $5 \times 10 \times 6 = 300$ ran děleno 12 děly oddílu = 25 ran pro dělo: 80 ranami pp = 0,3 pp).

Za podpory útoku hustota živé síly a palebných prostředků na postavení divisních záloh bude mnohem menší než na hlavním obranném postavení. Bude i horší morální hodnota nepřítele. K jejímu umlčení stačí proto metoda postupného soustředování palby do menší hloubky 2 až 3 km (dělostřelecká podpora útoku). Za předpokladu, že tanky za průlomem budou postupovat rychlostí 4 až 6 km v jedné hodině, bude postupné soustředování palby trvat 25 minut (i s časem potřebným k přeložení paleb). V té době umlčuje jeden dělostřelecký oddíl postupným soustředováním palby 3 až 4 úseky, každý po 4 až 6 ha v trvání 8 až 6 min. Vezmeme pro výpočet 3 soustředění palby po 5 ha v trvání po 8 minutách, z toho 2 minuty s plnou hustotou na krytou pozorovanou živou sílu a po zbývající dobu s poloviční hustotou (viz stať 5). Bude třeba na jedno soustředění palby 5 ran $\times$ 5 ha $\times$ 2 minuty = 50 ran, a 2,5 rány $\times$ 5 ha $\times$ 6 min. = 75 ran, celkem 125 ran : 12 děly = 10 ran : 80 ranami pp = 0,125 pp. Na tři soustředění palby pak 0,375 pp = 0,4 pp.

K témuž závěru dospějeme, budeme-li počítat podle stati 375 Pravidel střelby na přepad jednoho ha 24 ran $\times$ 5 ha $\times$ 3 soustředění = 360 ran : 12 děly = 30 ran pro hlaveň : 80 ranami pp = potřeba 0,4 pp.

Za dělostřeleckého zabezpečení rozvinutí úspěchu bude dělostřelecký oddíl umlčovat krytou pozorovanou živou sílu a palebné prostředky v opěrných bodech asi jedním pětiminutovým přepadem na ploše 6 ha a odrážet protiútok nepřítele jednou přehradnou palbou. Na to spotřebuje 0,2 pp střeliva (0,5 ha pro hlaveň $\times$ 5 min. = 12 ran, dále 2 + 4 rány pro přehradnou palbu = 6 ran, to jest celkem 18 ran : 80 = 0,2 pp).

Spotřeba střeliva děl a minometů ostatních ráží vyjádřena v pp bude přibližně stejná. K dělostřeleckému zabezpečení zasazení MD k prolomení postavení divisních záloh a rozvinutí úspěchu bude tedy třeba průměrně 0,9 pp střeliva. Z toho

— na palebný přepad asi 0,3 pp,

- na podporu útoku methodou postupného soustřeďování palby asi 0,4 pp,
- na dělostřelecké zabezpečení rozvinutí úspěchu asi 0,2 pp.

Takto vypočítaná norma spotřeby střeliva není však šablonou. Lze si z tohoto propočtu udělat závěr, že na dělostřelecké zabezpečení zasazení MD k prolomení postavení divisních záloh a rozvinutí úspěchu je třeba asi jednoho palebného průměru pro dělostřelectvo, které se zúčastní dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí jejího úspěchu.

8. Činnost dělostřelectva při zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu

Dělostřelectvo a minomety MD, někdy i minomety a dělostřelecké oddíly mechanisovaných pluků MD se zúčastní dělostřelecké přípravy a podpory útoku armádního sboru na hlavní obranné postavení nepřítele. Minomety mechanisovaných pluků MD armádních sborů na směr hlaniho úderu armády se zpravidla neúčastní uvedené dělostřelecké přípravy a podpory útoku z důvodu snazší organizace zařazení MD do průlomu. Při včlenění tohoto dělostřelectva do sestavy pěších divisí prvního sledu je třeba vzít v úvahu prostor, v němž bude zasazena MD do průlomu, a rozvinutí úspěchu, aby zaujetí palebných postavení a provedení přípravy paleb v tomto prostoru bylo s to dělostřelectvo MD provést včas.

Úspěšné dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu vyžaduje:

- nepřetržitěho pozemního a vzdušného průzkumu bojiště na směr hlavního úderu sboru ve prospěch dělostřelectva sboru,
- předběžného utvoření dělostřeleckých skupin MD podle předvídaného posílení některými oddíly od pěších divisí prvního sledu a od SDS,
- promyšleného a plánovaného přemístění dělostřelectva tak, aby v době zasazení bylo všechno dělostřelectvo přidělené MD na svých místech k dispozici a většina ostatního hotova k podpoře v nových palebných postaveních,
- zajištění palbami, protitankovými zálohami a protiletadlovým dělostřelectvem čáry zasazení MD,
- promyšleného plánu dělostřeleckých paleb, doplněných i leteckou podporou, nejméně do hloubky bližšího úkolu MD,
- včasné a rychlé úpravy součinnosti mezi jednotkami MD a podpůrnými jednotkami,
- doplnění střeliva a pohonných hmot na odpovídající normu.

Zasazení MD do průlomu připravuje a zabezpečuje téměř všechno dělostřelectvo armádního sboru a podskupina armádní dělostřelecké skupiny, která působí ve prospěch sboru, a to až do hloubky účinné palby dělostřelectva, v těsné součinnosti s dělostřelectvem MD a bojovým letectvem. Jeho přemístění musí být tak plánováno, aby bylo s to včas splnit pro ně plánované palebné úkoly.

Velitelé dělostřeleckých skupin jsou povinni organisovat pozorování a průzkum nepřátelské obrany v prostoru předvídaného zasazení MD. Dělostřelecké štáby sledují vývoj situace, aby mohly rychle upravit, doplnit připravený plán dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu a aby mohly rychle nařídít potřebné doplňky k vydaným výpisům z plánů dělostřeleckých paleb podřízeným dělostřeleckým součástem, aby těmto součástem zbylo dost času na přípravu paleb a na organizaci součinnosti s jednotkami jimi podporovanými.

Formální úprava dokumentů nesmí zdržovat vydání potřebných rozkazů. Dělostřelecké štáby musí mít velkou zručnost a umění rychle a krátce plánovat palebné úkoly dělostřelectva a rychle je dodávat vykonavatelům.

Velitel dělostřelectva sboru v terénu konkretisuje a upřesní připravený plán dělostřeleckého zabezpečení zasazení MD do průlomu. Podle takto upraveného plánu nařídí velitelům sborové dělostřelecké skupiny, podskupiny ADS a velitelům dělostřelectva divisí,

- která nejdůležitější ohniska odporu mají umlčet za dělostřelecké přípravy,

- které čáry a úseky obranného postavení nepřítele postupným soustředěním palby mají umlčet a která soustředění palby mají připravit za podpory útoku,
- která soustředění palby mají připravit v hloubce obrany a kam položit přehradné palby k odražení možných protiútoků nepřítele.

Zároveň nařídí uspořádání dělostřelecké přípravy a dobu pohotovosti dělostřeleckva k palbě.

Velitelé dělostřeleckva sboru a divisi musí zajistit kontrolu provádění vydaných rozkazů. Vzhledem k nedostatku času soustřeďuje se tato kontrola k přezkoušení, zda se všechno dělostřeleckvo včas rozvinulo a zaujalo bojovou sestavu, zda je zabezpečeno munici, zda provedlo přípravy ke střelbě a dosáhlo pohotovosti k palbě.

Po souhlasu velitele armády se zasazením MD do průlomu a po dosažení pohotovosti dělostřeleckva zabezpečujícího zasazení MD do průlomu, dá velitel dělostřeleckva armádního sboru signál k zahájení dělostřelecké přípravy. Na daný signál dělostřeleckvo zahajuje nečekaný mohutný palebný přepad a umlčuje živou sílu a palebné prostředky nepřítele. Děla pro přímou střelbu ničí a boří jednotlivé palebné prostředky a protitanková děla. Tanky a samohybná děla svou palbou zesilují dělostřeleckou palbu na cíle na předním okraji obrany nepřítele. Podskupina ADS, popřípadě i SDS a letectvo bitevními nálety umlčují nepřátelské dělostřeleckvo, minomety a zálohy.

Praporní minomety a plukovní děla MD, nemusí-li se zúčastnit palebného přepadu, jsou pohotovы začlenit se do pochodového proudu. Při skončení palebného přepadu musí být tanky a pěchota MD na bezpečnostní vzdálenost před předním okrajem postavení nepřítele.

Podpora útoku MD se uskutečňuje postupným soustředěním palby na opěrné body nepřítele dělostřeleckvem armádního sboru podle žádosti velitelů pluků prvního sledu nebo podle vyžádání dělostřeleckých pozorovatelů, kteří jsou u součástí pěchoty prvního sledu MD. Dělostřeleckvo podskupiny ADS a sborové dělostřelecké skupiny s letectvem umlčují dělostřeleckvo a minomety nepřítele. Praporní a plukovní děla a minomety postupují v bojových sestavách tanků a pěchoty, ničí protitankové zbraně a tanky přímou palbou a palebné prostředky i nepřímou palbou.

Dělostřeleckvo MD zpravidla se neúčastní podpory útoku. Po skončení dělostřelecké přípravy průlomu je připraveno k začlenění do pochodových proudů MD. Je i pohotovo rychle provést palebné úkoly vševojskových i dělostřeleckých velitelů zpravidla k umlčení zjištěných cílů (živé síly a palebných prostředků) přímou palbou i soustředěním palby ze zakrytých palebných postavení.

Dělostřelecké zabezpečení rozvinutí úspěchu MD provádí dělostřeleckvo MD, sborová dělostřelecká skupina a podskupina ADS, která působí ve prospěch armádního sboru, v součinnosti s letectvem, podle plánu dělostřeleckého zabezpečení velitele dělostřeleckva armádního sboru. Dělostřeleckvo MD umlčuje jednotlivá ohniska odporu a odráží protiútoky nepřítele. SDS a podskupina ADS umlčují nepřátelské dělostřeleckvo a zabraňují přísunu záloh a ústupu vojsk nepřítele.

Prohlaš-li postup mechanisované divise v hloubce obrany nepřítele úspěšně, opouští dělostřeleckvo a minomety MD palebná postavení, zaujímají své místo v pochodových proudech. V pochodových proudech jsou pohotovы k rozvinutí a podpoře palbou i z odkrytých palebných postavení.

Narazí-li MD na souvislý odpor nebo k vzetí postavení sborových záloh nepřítele z chodu, organizuje velitel dělostřeleckva MD v terénu dělostřelecké zabezpečení útoku obdobně, jak je uvedeno u organizace zabezpečení zasazení MD do průlomu velitelem dělostřeleckva sboru. Dělostřelecké zabezpečení bude se však obvykle skládat jen z palebného přepadu v trvání 5 až 10 minut a z připravených soustředění palby.

Čáru zasazení armádní rychlé skupiny nebo udržení důležitého prostoru do příchodu hlavních sil armádního sboru zabezpečuje velitel dělostřeleckva MD jak připravenými přehradnými palbami a palebnými soustředěním, tak i přímou palbou děl z odkrytých palebných postavení podle zásad platných pro obranu.

Dělostřelecké zabezpečení zasazení ARS začíná již zabezpečením prostoru předvídaného zasazení ARS do boje. Nařizuje je velitel dělostřelectva armády dělostřelectvu sborů prvního sledu, armádní dělostřelecké skupině, armádní dělostřelecké protiletadlové skupině, popřípadě i části armádní protitankové zálohy. Velitel dělostřelectva armády nařizuje:

- přehradné palby na čáře zasazení ARS,
- zaujetí protitankových postavení dělostřeleckými protitankovými zálohami,
- palby protibaterijní a proti zálohám nepřítele připraveným k protiútoky,
- ochranu přesunu ARS a jejího rozvinování,
- osy, které musí dělostřelectvo a jeho týly včas uvolnit,
- složení dělostřeleckých skupin ARS, jejich úkoly,
- posílení ARS dělostřelectvem, kdy, kde, které,
- dobu trvání, začátek, způsob provedení, cíle dělostřelecké přípravy pro zasazení ARS do boje,
- podporu útoku ARS, obsah podpory dělostřelectvem sborů, ADS,
- způsob ochrany akce armádní skupinou protiletadlového dělostřelectva a protiletadlovým dělostřelectvem ARS a součinnost mezi nimi při zasazení a boji v hloubce,
- protibaterijní činnost ADS ve prospěch ARS,
- kdo povede boj s přicházejícími nepřátelskými zálohami a s ustupujícím nepřítelem,
- způsob udávání cílů a smluvené signály pro vyžadování palby.

Prolamuje-li ARS obranné postavení, omezuje se zpravidla dělostřelecká příprava na 20minutový až 30minutový přepad, v kterém se umlčí živá síla a palebné prostředky nepřítele na úseku průlomu, krátkou přímou střelbou se zničí protitankové zbraně, palebné sruby, pevnůstky a umlčí se nepřátelské baterie, které postup ARS nejvíce ohrožují.

Dělostřelecká podpora se provede postupným soustředováním palby nebo jen soustředováním palby. Hned od začátku útoku vybavují se útočné sledy silným dělostřeleckým doprovodem.

V hloubce bývá boj všeho dělostřelectva veden nejčastěji z odkrytých palebných postavení přímou palbou, protože se tanky a pěchota v tomto období střetávají ponejvíce s odpory neočekávanými, a též proto, že odkryté boky nutí dělostřelectvo k těsnějšímu přilnutí k bojové sestavě pěchoty a že protiútoky tanků a letecké útoky nepřítele jsou častější. Všechno dělostřelectvo ARS přejímá první boj s přisunovanými nepřátelskými zálohami, zabráňuje ústupu poraženým částem nepřítele, pronásleduje je palbou a nedovoluje jim organisovat další odpor.

V době ničení obklíčené nepřátelské skupiny nedovoluje dělostřelectvo obklíčenému nepříteli vyrazit z obklíčení, podporuje vlastní jednotky při rozbíjení obklíčeného nepřítele na menší osamocené skupiny a pomáhá při jejich ničení.

K splnění těchto úkolů je třeba provést přeskupení dělostřelectva, aby bylo dosaženo potřebné hustoty hlavní na směrech úderů vlastních vojsk.

K odražení nepřátelských pokusů o probití z obklíčení musí mít velitel dělostřelectva armády určitou dělostřeleckou zálohu, kterou rychle vysílá do prostorů, kde byly zjištěny známky nepřátelských protiútoků.

Nutnost takové zálohy je odůvodněna tím, že nepřítel, který manévruje na vnitřních liniích, může vždycky organisovat jednotlivé úderné skupiny rychleji než vojska provádějící obklíčení.

Tato dělostřelecká záloha se sestavuje z protitankového dělostřelectva, minometných jednotek a z jednotek 122mm houfnic a raketometů.

Rozbití obklíčeného nepřítele na menší osamocené skupiny se provádí v podstatě hromadnou dělostřeleckou palbou na shromážděnou živou sílu a palebné prostředky nepřítele, jakož i přímou střelbou.

Dělostřelecké zabezpečení boje MD v součinnosti s ARS po průlomu taktické hloubky nepřátelské obrany vyžaduje od dělostřelectva MD splnění těchto úkolů:

- dělostřeleckou přípravu a palebné zabezpečení průlomu obranných postavení a zničení

- jednotlivých odporů v operační hloubce nepřátelské obrany,
- součinnost při operačním pronásledování a obklíčení nepřítele,
- podporu boje při rozbití obklíčené skupiny nepřítele na samostatné části a při postupném jejich zničení,
- kromě toho odrážet palbou tankové protiúderu a nálety nepřátelského letectva.

Způsoby dělostřelecké přípravy a podpory útoku při průlomu nepřátelských obranných postavení budou záviset na stupni ženijního vybudování těchto postavení a na odporu nepřítele. Je-li nepřátelské obranné postavení ženijně slabě vybudováno a bylo-li nepřítelem spěšně zaujato, může být vzato z chodu po krátké dělostřelecké přípravě přiděleného dělostřelectva. V tom případě velitel dělostřelectva sboru rozdělí jednotlivé úkoly v terénu a usměrní činnost dělostřeleckých jednotek tak, aby bylo využito jejich možností co nejhospodárněji.

V případech, kdy nepřátelské obranné postavení je dobře ženijně připraveno, nepřítel je včas obsadí a stačí organisovat palebný systém, je nutno k jeho prolomení organisovat zrychlenou přípravu útoku. S hlediska dělostřeleckého to znamená přisunout dělostřelecké jednotky, provést přeskupení dělostřelectva a organisovat dělostřeleckou přípravu a podporu útoku.

Se začátkem ústupu nepřítele a po zahájení pronásledování vlastními jednotkami je hlavním úkolem dělostřelectva nedovolit nepříteli odpoutání a možnost organisovat odpor na dalších obranných postaveních. Z toho důvodu se představené oddíly zesilují nejpohyblivějšími dělostřeleckými jednotkami, které doprovázejí tyto oddíly a přímou střelbou ničí ustupujícího nepřítele, zaskakují ho, nedovolují mu, aby se odpoutal a odsunul svůj válečný materiál.

Závěr

Dělostřelecké zabezpečení zasazení MD do průlomu a rozvinutí úspěchu je rozhodující a velmi složitou částí útočného boje armádního sboru. Jeho úspěšné provedení zabezpečuje celkový úspěch útočného boje armádního sboru. To vyžaduje kvalifikovaných dělostřeleckých velitelů a štábů, pečlivé přípravy, předvídání, smělosti a rychlosti v rozhodování, neboť rozhodování velitelů a práce jejich štábů budou zpravidla konány pod velkým tlakem času. Velení dělostřelectva musí proto být pružné, musí mít organisován nepřetržitý a spolehlivý průzkum a pečlivé zhodnocování zpráv ve štábech. Velitelé musí vydávat včas jasná rozhodnutí. Organisace součinnosti s podporovanými jednotkami a mezi dělostřelectvem musí být stálá a těsná. Dělostřelečtí velitelé a jejich štáby musí dokonale ovládat taktiku dělostřelectva, štábní práce a způsob boje MD.

Dělostřelecké zabezpečení je organisováno podle všeobecně platných zásad pro dělostřelecké zabezpečení útoku na připravenou obranu. Při jeho přípravě a plánování je však třeba zrychlené metody přípravy, včasného plánování přemístění dělostřelectva a předvídání jeho úkolů. Úkoly je nutno dávat v terénu a palby připravovat podle mapy vzhledem k velmi omezenému času na přípravu a vzhledem k nedostatku zpráv o nepříteli v době zasazení MD.

Při vydávání bojových rozkazů v terénu musí velitel MD rychle a správně stanovit úkoly dělostřelectvu a organisovat součinnost dělostřelectva s pěchotou a tanky.

Prameny:

Polní řád čs. branné moci.

Směrnice pro použití MD v sestavě armádního sboru (pomůcka vydaná MNO/GŠ).

Plk. Ján Lipový, Zasazení MD do průlomu v útočném boji armádního sboru. (Přednáška vydaná na VA.)

Plk. E. Uřeš, Dělostřelectvo v útoku sboru na vybudovanou obranu nepřítele. (Přednáška vydaná na VA.)

Mjr. Bohuslav Barák a mjr. František Brabec, Organisace zabezpečení zasazení MD do boje. (Přednáška vydaná MNO.)

„Dělostřelecké zabezpečení zasazení tankového (mechanisovaného) sboru do průlomu“ (překlad ze slov. pramene).